

ment sur le territoire de l'autre Partie à défendre tous leurs droits et spécialement à ester en justice, en se soumettant aux lois et ordonnances y relatives, en vigueur sur le territoire de cette autre partie.

2. L'admission des sociétés énoncées ci-dessus, légalement constituées sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes, sur le territoire de l'autre Partie, sera régie par les lois et ordonnances en vigueur sur le territoire de l'Etat respectif.

3. Toutes les sociétés, une fois légalement établies, jouiront à tout égard du traitement sur le pied de la nation la plus favorisée.

III.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à accorder à l'autre le traitement le plus favorable qu'elle accorde ou pourrait accorder à l'avenir à un Etat tiers quelconque en ce qui concerne l'exportation, l'importation, l'entreposage et le transit des marchandises, l'acquittement des droits ou des taxes et l'accomplissement des formalités douanières.

2. Les produits naturels ou fabriqués, originaires des Pays-Bas et des Indes Néerlandaises, du Suriname et du Curaçao sont admis en Hongrie et les produits naturels ou fabriqués originaires de Hongrie sont admis aux Pays-Bas et aux Indes Néerlandaises, au Suriname et au Curaçao au bénéfice du tarif le plus favorable que chacune des Hautes Parties Contractantes accorde ou accordera à un Etat tiers quelconque, tant en ce qui concerne tous les droits et taxes qu'en ce qui concerne tous les coefficients, surtaxes ou majorations dont ces droits et taxes sont ou pourront être l'objet.

IV.

1. Les objets passibles de droits et servant d'échantillons, à l'exception des marchandises prohibées, seront admis de part et d'autre en franchise temporaire, sous réserve de l'observation des formalités douanières nécessaires pour en assurer la réexportation intégrale.

2. Les marques de reconnaissance apposées aux échantillons par les autorités de l'une des Hautes Parties Contractantes seront pour l'établissement de leur identité, reconnues par les autorités de l'autre Partie, bien entendu que celles-ci auront la faculté, dans tous les cas où cela leur paraîtra nécessaire, d'y apposer à côté les marques de reconnaissance nationales.

3. Le bénéfice de cette franchise peut être retiré aux voyageurs et aux maisons de commerce, qui ne se conforment pas aux conditions établies.

V.

Aussi pour les cas non prévus par les articles précédents les Hautes Parties Contractantes s'accordent-elles réciproquement le traitement sur le pied de la nation la plus favorisée pour tout ce qui concerne le commerce, l'industrie, la navigation et le service consulaire.

VI.

Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution de la présente convention qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

VII.

Les dispositions de la présente Convention sont applicables aux Pays-Bas et aux Indes Néerlandaises, au Suriname et au Curaçao.

VIII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications seront échangées à Budapest aussitôt que faire se pourra.

Elle entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et demeurera obligatoire pendant une année à partir du jour de son entrée en vigueur avec tacite reconduction pour une même période chaque fois où elle ne sera pas dénoncée par une des Hautes Parties Contractantes au moins six mois avant l'échéance.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention.

Faite en double à La Haye, le 9 décembre 1924.

(signé) v. KARNEBEEK.

(signé) FORSTER.

PROTOCOLE.

Au moment de procéder à la signature de la Convention de Commerce conclue à la date de ce jour, les Plénipotentiaires soussignés ont fait la déclaration suivante:

Il est entendu que la présente Convention ne déroge en rien aux avantages réservés exclusivement aux Puissances associées et alliées en vertu de certaines dispositions du Traité de Trianon.

La Haye, le 9 décembre 1924.

(signé) v. KARNEBEEK.

(signé) FORSTER.

375. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Omtrent den omvang der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Hongarije vóór den oorlog staan geen nauwkeurige statistische gegevens ten dienste.

De statistieken over de jaren na den oorlog wijzen echter uit, dat er een geregeld en niet onbelangrijk handelsverkeer tusschen beide Staten bestaat, waarbij valt op te merken, dat de invoer uit Nederland naar Hongarije, den uitvoer van Hongarije naar hier overtreft.

Hoewel thans nog niet gesproken kan worden van een vast afzetgebied voor bepaalde artikelen, moet er toch mee gerekend worden, dat zoodra het economisch verkeer in het algemeen zich verder herstelt, ook een verdere ontwikkeling van de handelsbetrekkingen met Hongarije verwacht mag worden.

Dusver werden die betrekkingen beheerscht door de bepalingen van het tractaat van Handel en Scheepvaart tusschen Nederland en Oostenrijk-Hongarije van 26 Maart 1867, aangevuld bij de overeenkomst van 12 December 1888.

De door den oorlog totaal veranderde omstandigheden hebben echter de wenschelijkheid naar voren doen treden het tractaat van 1867 door een nieuw verdrag te vervangen.

Daartoe werden besprekingen gevoerd met de Hongaarsche Regeering, welke er ten slotte toe hebben geleid, dat overeenstemming werd verkregen over den tekst van het den 9 December 1924 hier ter stede gesloten verdrag, waarvan thans goedkeuring wordt gevraagd.

Het verdrag heeft in het algemeen de strekking om aan de belangen der wederzijdsche onderdanen en instellingen van handel, nijverheid en scheepvaart en aan die onderdanen en instellingen zelve over en weer een behandeling te verzekeren, gelijk aan die, welke aan de onderdanen en instellingen van de meestbègunstigde natie wordt toegekend, voor wat de

onderdanen betreft, deels gelijk aan die, welke de eigen onderdanen genieten.

In artikel I worden de positie en de rechten der wederzijdsche onderdanen geregeld. Deels wordt in dit artikel een behandeling op den voet van meestbegunstiging verleend, deels gelijkstelling met eigen onderdanen verzekerd; daarnaast worden aan de onderdanen zonder meer eenige rechten en bevoegdheden toegekend.

Voor zooveel noodig is bij notawisseling vastgesteld, dat de bepalingen van dit artikel niet kunnen worden ingeroepen om een beroep te doen op voorrechten, voortvloeiende uit verdragen nopens het internationaal privaatrecht en met name op de Haagsche verdragen over die materie. De betrekkelijke nota's zijn in afdruk als bijlagen bij deze Memorie van Toelichting gevoegd.

De positie en de rechten van de naamlooze en andere vennootschappen zijn geregeld in artikel II, welks inhoud grootendeels overeenstemt met die van artikel I, behoudens het feit, dat de behandeling op voet van nationalen daarin niet voorkomt.

Het zwaartepunt van het verdrag ligt ook hier weer in het artikel, waarbij de behandeling van goederen is vastgelegd. Bedoeld artikel III waarborgt aan de goederen, herkomstig uit Nederland en uit Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao eene behandeling op den voet van meestbegunstiging, welke behandeling door Nederland evenzoo wordt toegekend voor het verkeer in omgekeerde richting.

De eerste alinea van het artikel verklaart deze behandeling van toepassing op alles wat betreft in-, uit- en doorvoer, entrepôtverkeer, de betaling van invoerrechten en de vervulling van douaneformaliteiten. Daarnaast bepaalt alinea 2 uitdrukkelijk, dat artikelen van Nederlandsche of Nederlandsch-Indische, Surinaamsche of Curaçaosche herkomst in Hongarije zullen worden toegelaten onder genot van het gunstigste tarief, hetwelk Hongarije aan eenigen derden Staat zou toekennen. Omgekeerd verplicht Nederland zich op Hongaarsche goederen dezelfde regeling te zullen toepassen. De meestbegunstiging, die hier wordt verleend is dus onvoorwaardelijk en onmiddellijk.

Nochtans zou het in de toekomst mogelijk kunnen zijn, dat een der partijen door een zeer ver doorgevoerde specificatie van haar tarieven het meestbegunstigingsrecht praktisch illusoir zou maken. Dit punt is bij de onderhandelingen onder de oogen gezien. Over en weer werd verklaard, dat de beide Regeeringen, bedoelende de ontwikkeling der handelsbetrekkingen tusschen beide landen te bevorderen, zooveel mogelijk zullen vermijden, dat te ver doorgevoerde specificaties der douanetarieven de waarde der meestbegunstigingsclausule in speciale gevallen twijfelachtig zouden doen worden. Dit standpunt is nader schriftelijk vastgelegd door wisseling van nota's waarvan de tekst hiernevens in afschrift is overgelegd.

Op het voetspoor van oudere verdragen is ook in dit verdrag een regeling getroffen voor de behandeling van handelsmonsters, welke ongetwijfeld zal bijdragen tot het vergemakkelijken van de wederzijdsche handelsbetrekkingen. Deze regeling is neergelegd in artikel IV van het verdrag.

Ten einde in de toekomst eventuele moeilijkheden te vermijden in gevallen, welke niet onder een der overige artikelen van het verdrag zouden kunnen worden gebracht, is in artikel V overeengekomen, dat beide partijen elkaar wederkeerig op voet van meestbegunstiging zullen behandelen voor alles wat betreft handel, nijverheid en scheepvaart en bepaaldelijk ook den consulaire dienst.

Evenals in andere verdragen van den lateren tijd is ook in dit verdrag in artikel VI een regeling getroffen voor de berechting van geschillen, welke uit de overeenkomst mochten voortvloeien en welke daarbij is opgedragen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie.

Artikel VII stelt ten slotte vast, dat de bepalingen van het verdrag eveneens van toepassing zullen zijn op Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

Aan het verdrag is toegevoegd een slotprotocol, waarbij wordt vastgesteld, dat het verdrag geen inbreuk maakt op de voordeelen die door Hongarije volgens de bepalingen van het verdrag van Trianon uitsluitend aan de geassocieerde en geallieerde mogendheden worden toegekend. Deze bepaling is opgenomen op uitdrukkelijk verlangen van de Hongaarsche Regeering; de Nederlandsche Regeering heeft gemeend zich tegen de opneming dezer bepaling niet te moeten verzetten, nadat haar bij onderzoek was gebleken, dat overwegende bezwaren uit de inwilliging van dit verlangen der Hongaarsche Regeering niet behoeften te worden verwacht.

Het verdrag is gesloten in de Fransche taal.

Een vertaling van het verdrag en van het daarbij behorende protocol wordt hiernevens overgelegd.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
KARNEBEEK.

De Minister van Justitie,
HEEMSKERK.

*De Minister van Binnenlandsche Zaken
en Landbouw,*
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Financiën,
H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat,
G. J. VAN SWAAY.

*De Minister van Arbeid, Handel
en Nijverheid,*
AALBERSE.

De Minister van Koloniën,
DE GRAAFF.

BIJLAGE I VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

VERDRAG.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en Zijne Doorluchtige Hoogheid de Gouverneur van Hongarije, beziend met den wensch de economische betrekkingen tusschen beide landen te bevorderen, hebben besloten een handelsverdrag te sluiten en hebben te dien einde tot Hunne Gevolmachtigden benoemd:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

Zijne Excellentie Jonkheer H. A. VAN KARNEBEEK,
Hoogstderzelve Minister van Buitenlandsche Zaken;

Zijne Doorluchtige Hoogheid de Gouverneur van Hongarije:

Baron PAUL FORSTER, Zijn Zaakgelastigde te 's Gravenhage,

die, daartoe behoorlijk gemachtigd, omtrent de navolgende bepalingen tot overeenstemming zijn gekomen:

I.

1. De onderdanen van elke der Hooge Verdragsluitende Partijen zullen op het grondgebied der andere Partij in alle opzichten en in het bijzonder voor wat betreft de vestiging en de uitoefening van den handel, de nijverheid en de scheepvaart, hunne roerende en onroerende goederen, hunne rechten en belangen, op minstens even gunstige wijze behandeld worden als de onderdanen der meestbegunstigde natie.

2. Het zal hun vrij staan, hunne zaken op het grondgebied der andere Partij te regelen, hetzij persoonlijk, hetzij door een tusschenpersoon van hun eigen keuze, zonder te dezen opzichte aan eenige andere beperkingen te zijn onderworpen dan die, vastgesteld bij de op dat grondgebied van kracht zijnde wetten en voorschriften. Zij zullen het recht hebben in rechte op te treden en vrijen toegang hebben tot de autoriteiten, mits zij zich onderwerpen aan de wetten des lands.

3. Zij zullen voor de uitoefening van hunnen handel, hunne nijverheid en hunne scheepvaart binnen het grondgebied der andere Partij geene andere of hoogere belasting, heffing of recht betalen dan die, welke aan de nationalen zijn of zullen worden opgelegd.

II.

1. De naamlooze en andere vennootschappen op het gebied van handel, nijverheid of financiën, daaronder begrepen de scheepvaartmaatschappijen, die haar zetel hebben op het grondgebied van eene der Hooge Verdragsluitende Partijen en die, volgens de wetten der Partij, op rechtsgeldige wijze daar zijn opgericht, zullen evenzeer bevoegd zijn om op het grondgebied der andere Partij al hare rechten te verdedigen en in het bijzonder in rechte op te treden, mits zij zich onderwerpen aan de daarop betrekking hebbende wetten en voorschriften, van kracht op het grondgebied der andere Partij.

2. De toelating der hierboven bedoelde, op rechtsgeldige wijze op het grondgebied van een der Hooge Verdragsluitende Partijen opgerichte vennootschappen binnen het grondgebied der andere Partij zal geregeld worden overeenkomstig de wetten en voorschriften, welke op het grondgebied van den betrokken Staat van kracht zijn.

3. Alle eenmaal wettig gevestigde vennootschappen zullen in elk opzicht op den voet der meestbegunstigde natie worden behandeld.

III.

1. Elke der Hooge Verdragsluitende Partijen verbindt zich aan de andere de meest gunstige behandeling te verleen, die zij toekent of in de toekomst zoude kunnen toekennen aan een derden Staat, welke hij ook zij, voor wat betreft den uitvoer, den invoer, het entrepotverkeer en den doorvoer van koopwaren, de voldoening van rechten of belastingen en de vervulling van douaneformaliteiten.

2. De producten van bodem of nijverheid van Nederlandschen en Nederlandsch-Indischen, Surinaamschen en Curaçaoschen oorsprong worden in Hongarije toegelaten en de producten van bodem of nijverheid van Hongaarschen oorsprong worden in Nederland en Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao toegelaten onder toepassing van het meest gunstige tarief van invoerrechten, hetwelk elk der Hooge Verdragsluitende Partijen toestaat of zal toestaan aan een derden Staat, welke hij ook zij, zoowel voor wat betreft alle rechten en belastingen, als ten aanzien van alle coëfficiënten, surtaxen of toeslagen, welke op deze rechten en belastingen betrekking hebben of zullen hebben.

IV.

1. De aan rechten onderworpen en als monsters dienende voorwerpen, met uitzondering van de goederen, waarvan de

invoer is verboden, zullen wederzijds onder tijdelijke vrijstelling van rechten worden toegelaten, mits in acht worden genomen de douaneformaliteiten, noodig om hunnen algeheelen wederuitvoer te verzekeren.

2. De herkenningmerken, door de autoriteiten van een der Hooge Verdragsluitende Partijen op de monsters aangebracht, zullen ter vaststelling van hun identiteit door de autoriteiten van de andere Partij worden erkend, met dien verstande, dat deze de bevoegdheid zullen hebben om in alle gevallen, waar hun zulks noodig zal voorkomen, daarnaast de nationale herkenningmerken aan te brengen.

3. Het voorrecht van dezen vrijdom van invoerrechten kan worden ingetrokken voor die reizigers en handelshuizen, die zich niet houden aan de vastgestelde voorwaarden.

V.

Ook voor die gevallen, welke niet voorzien zijn in de voorgaande artikelen, staan de Hooge Verdragsluitende Partijen elkander wederzijds de behandeling op den voet der meestbegunstigde natie toe voor alles wat betreft den handel, de nijverheid, de scheepvaart en den consulaire dienst.

VI.

Elk geschil over den uitleg, de toepassing of de uitvoering van dit Verdrag, dat door de Hooge Verdragsluitende Partijen niet langs diplomatieken weg is kunnen worden opgelost, zal onderworpen worden aan het Permanente Hof van Internationale Justitie.

VII.

De bepalingen van dit verdrag zijn van toepassing op Nederland en Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

VIII.

Dit verdrag zal bekrachtigd worden en de akten van bekrachtiging zullen zoodra mogelijk te Boedapest worden uitgewisseld. Het zal in werking treden vijftien dagen na de uitwisseling der akten van bekrachtiging en zal van kracht blijven gedurende een jaar, te rekenen van den dag zijner inwerkingtreding, met stilzwijgende verlenging telkenmale voor eenzelfde periode, tenzij het door een der Hooge Verdragsluitende Partijen ten minste zes maanden vóór den afloop mocht zijn opgezegd.

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden dit verdrag hebben onderteekend.

Gedaan in tweevoud te 's Gravenhage, den negenden December negentienhonderd vier en twintig.

(get.) v. KARNEBEEK.

(get.) FORSTER.

PROTOCOL.

Op het oogenblik, dat tot de onderteekening van het op heden gesloten handelsverdrag werd overgegaan, hebben de ondergeteekenden, Gevolmachtigden, de volgende verklaring afgelegd:

Het is welverstaan, dat het tegenwoordigē verdrag in geen enkel opzicht afbreuk doet aan de voordeelen, die uit hoofde van zekere bepalingen van het verdrag van Trianon nitsluitend zijn voorbehouden aan de geassocieerde en geallieerde mogendheden.

s' Gravenhage, 9 December 1924.

(get.) v. KARNEBEEK.

(get.) FORSTER.

BIJLAGE II VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

Copie.

La Haye, le 9 décembre 1924.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence qu'il est bien entendu, que, pour l'application de la convention de commerce, conclue aujourd'hui entre le Gouvernement Royal de Hongrie et le Gouvernement de la Reine, les stipulations des traités de droit international privé et notamment des traités y relatifs de la Haye ne pourront être invoquées.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance renouvelée de ma haute considération.

(signé) FORSTER.

Son Excellence
Monsieur le Jonkheer H. A. DE KARNEBEEK,
Ministre des Affaires Etrangères.
La Haye.

BIJLAGE III VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

Copie.

La Haye, le 9 décembre 1924.

Monsieur le Baron,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence qu'il est bien entendu, que, pour l'application de la

Monsieur le Baron FORSTER, Chargé
d'Affaires de Hongrie.
La Haye.

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1924—1925.

convention de commerce, conclue aujourd'hui entre le Gouvernement de la Reine et le Gouvernement Royal de Hongrie, les stipulations des traités de droit international privé et notamment des traités y relatifs de La Haye, ne pourront être invoquées.

Veillez agréer, Monsieur le Baron, l'assurance renouvelée de ma considération très distinguée.

(signé) VAN KARNEBEEK.

BIJLAGE IV VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

MINISTÈRE DES AFFAIRES
ÉTRANGÈRES.

Direction des Affaires
Economiques.

N°. 38809.

La Haye, le 12 janvier 1925.

Monsieur le Baron,

Lors des négociations qui ont eu lieu entre Vous et le Chef de la Direction des Affaires Economiques de mon département au sujet du traité de commerce conclu entre nous en date du 9 décembre 1924, la question des spécifications détaillées dans les tarifs douaniers a fait l'objet d'un échange de vues.

En vertu de la conclusion à laquelle cet échange de vues a abouti, je tiens à Vous faire savoir par la présente que le Gouvernement de la Reine, désireux de favoriser autant que possible les relations commerciales entre nos deux pays, s'empressera d'éviter que, par des spécifications trop détaillées dans les tarifs douaniers et des différenciations de droits pour des articles analogues y correspondant, la valeur et la signification pratiques de la clause de la nation la plus favorisée ne soient rendues problématiques.

Je saisis cette occasion, Monsieur le Baron, pour Vous renouveler l'assurance de ma considération très distinguée.

(signé) VAN KARNEBEEK.

Monsieur le Baron FORSTER DE PUSZTAKÉR,
Chargé d'Affaires de Hongrie.

BIJLAGE V VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING

MAGYAR KIR. KÖVETSÉG.

Légation Royale de Hongrie.

N°. 48/A.
1925.

La Haye, le 13 janvier 1925.

Monsieur le Ministre,

En réponse à la lettre de Votre Excellence du 12 de ce mois, N°. 38809, j'ai l'honneur de Lui faire savoir que le **gouvernement hongrois, désireux de favoriser autant que possible les relations commerciales entre nos deux pays, s'empressera d'éviter que, par des spécifications trop détaillées dans les tarifs douaniers et des différenciations de droits pour des articles analogues y correspondant, la valeur et la signification pratique de la clause de la nation la plus favorisée ne soient rendues problématiques.**

Je saisis cette occasion, Monsieur le Ministre, pour Vous renouveler l'assurance de ma considération très distinguée.

(signé) FORSTER.

Chargé d'Affaires de Hongrie.

*A Son Excellence
Monsieur le Jonkheer Mr. Dr. H. A. VAN KARNEBEEK,
Ministre des Affaires Etrangères de Sa Majesté la
Reine des Pays-Bas, à La Haye.*